

2. CARTEA GENEZEI

2.1. *Titlul*

Cartea Genezei (*Gen*) este prima carte a Pentateuhului și se numește astfel deoarece prezintă „începutul” sau „originea” (*genesis*) universului, ca și a acțiunii lui Dumnezeu în tot ceea ce a creat.

Geneza relatează diferite evenimente din viața patriarhilor pentru a arăta că Dumnezeu intervine constant în viața lui Abraham și a familiei sale pentru a pregăti mântuirea lumii întregi. De aceea, narațiunile despre patriarhi sunt precedate de un prolog (1-11), care-l situează pe Abraham și pe urmașii săi în sânul popoarelor pământului.

2.2. *Autorul și data redactării*

E clar că un rol important în revelația prezentată de Pentateuh l-a avut Moise ca legiuitor și ca intermediar între Dumnezeu și poporul evreu. Dar nimeni nu poate susține că Moise a scris integral cărțile Legii.

Pe lângă rolul determinant al lui Moise, trebuie să se țină cont și de cele patru tradiții, care au un rol important în redactarea Genezei, ca și a celorlalte cărți ale Pentateuhului. Aceste tradiții s-au cristalizat în formă scrisă în secolele X-V î.C.

2.3. Scopul și destinatarii

Autorii sacri sunt preocupați de cunoașterea trecutului pentru că vor să ofere concetățenilor lor înțelegerea corectă a prezentului; pentru aceasta, ei se vor folosi de un limbaj bogat în imagini; astfel, poporul reușește să discearnă semnificația prezentului și orientarea religioasă care trebuie urmată.

Autorii sacri sunt reprezentanții unui popor care caută originile sale și ale omenirii și, descoperindu-le, transformă relatarea Creației într-o preamărire a lui Dumnezeu atotputernicul, creatorul cerului și al pământului.

Autorii sacri nu sunt interesați de fapte, ci de promovarea credinței adevărate în fața provocărilor idolatriei din Mesopotamia, a astrologiei din Babilon și a zoolatriei din Egipt.

2.4. Structura

Împărțirea cărții Genezei poate fi abordată din două puncte de vedere:

– *împărțirea cronologică (verticală)*:

- partea întâi: *Gen 1-11*: prezintă începuturile omenirii în universul creat de Dumnezeu;
  - partea a doua: *Gen 12-50*: prezintă viața patriarhilor.
- În această parte, distingem:

► 12-25: chemarea lui Abraham, binecuvântarea sa și promisiunea divină de a fi părintele unui mare număr de popoare;

▶ 26-36: relatări despre Isaac, fiul lui Abraham și despre Iacob, nepotul său, în care se continuă binecuvântarea divină;

▶ 37-50: relatări despre Iosif în Egipt în vederea grandioasei autorevelări a lui Dumnezeu în timpul exodului.

– *împărțirea redacțională (orizontală)* este o împărțire mai complexă și urmărește etapele formării și redactării cărții Genezei. Geneza a fost scrisă într-o perioadă mai îndelungată de timp, iar autorii care au redactat-o au dat naștere unor curente de gândire și de viață în raport cu Dumnezeu; acestea, având un stil diferit, au fost numite tradiții. Ele sunt:

- tradiția iahvistă (I);
- tradiția elohistă (E);
- tradiția sacerdotală (P);
- tradiția deuteronomistă (D).

2.5. Teologia și conținutul

Într-un mod popular, simplu și figurat, *primele 11 capitole* ale Genezei prezintă adevăruri fundamentale, pe care le presupune istoria mântuirii:

- creația este lucrarea lui Dumnezeu; o dată cu începutul ei începe și timpul;
- unitatea neamului omenesc;
- păcatul primilor noștri părinți;
- suferințele („pedepsele”) care sunt urmarea acestui păcat.

Mesajul acestei prime părți a cărții Genezei este următorul:

- Dumnezeu este bun; el creează toate din bunătate și cere oamenilor să asculte de planul său;
- cultul religios trebuie dat numai lui Dumnezeu, pentru că el a creat toate și el este singurul Dumnezeu.

Capitolele 12-50 prezintă *istoria patriarhilor* – o istorie de familie – și rezumă amintirile care s-au păstrat despre Abraham, Isaac, Iacob și Iosif, prezentându-le într-o formă populară și oprindu-se asupra unor trăsături pitorești, fără a reuni aceste amintiri într-o istorie generală, ci, mai curând, religioasă. Toate întorsăturile decisive, care intervin în relatarea acestor amintiri, scot în evidență intervenția lui Dumnezeu. Totul este providențial.

Prin aceasta, autorul sacru vrea să evidențieze faptul că Dumnezeu își formează un popor căruia îi va dăruia o țară.

Mesajul acestei părți: fiecare dintre patriarhi constituie un pas înainte în împlinirea planului divin pentru ca Dumnezeu să fie cunoscut, iar binecuvântarea sa să se răspândească asupra lumii întregi numai dacă omenirea îl ascultă pe Dumnezeu și-l cinstește. Deoarece omenirea în totalitatea ei n-a știut să corespundă acestui plan, Dumnezeu elaborează un nou plan, alegând de această dată un singur popor care, împlinind voința sa, să dea mărturie despre binefacerile divine în fața națiunilor. Realizarea acestui plan n-a fost ușoară, dar Providența depășește toate obstacolele (neascultare, necredință, lipsă de încredere) pentru a dăruia acestui popor mic binecuvântarea sa, chiar și în condițiile grele și ostile ale Egiptului.

Cartea Genezei se încheie cu un mesaj precis: lucrarea lui Dumnezeu nu este terminată. Următoarele cărți ale Bibliei ne vor prezenta alte momente și etape ale acestei lucrări divine iubitoare.

2.6. *Tradițiile redacționale ale Pentateuhului*

Tradiția iahvistă (I) este izvorul cel mai vechi și mai extins din Geneză. A fost scrisă în Iudeea, probabil la Ierusalim, în timpul regelui Solomon⁴, voind să arate că promisiunile făcute lui Abraham s-au împlinit în domnia lui David.

Este numită „tradiția iahvistă” întrucât pentru desemnarea lui Dumnezeu folosește cuvântul „Iahve” (= Domnul).

Are un stil viu și colorat.

Dă un răspuns profund marilor probleme ale omului folosindu-se de multe imagini, care îi atestă talentul narativ.

Ne oferă și un rezumat al istoriei omenirii de la crearea primilor oameni (*Gen 2,4b-25*).

Este prima redactare literară a tradițiilor locale și tribale;

Texte iahviste: *Gen 2-4; 6-9* etc.

Tradiția elohistă (E) apare în Regatul de Nord (= Israel) după dezmembrarea triburilor poporului ales (Roboam

---

⁴ Domnia primilor regi ai lui Israel: Saul: 1030-1010 î.C., David: 1010-970 î.C., Solomon: 970-931 î.C.